

Du har nu möjlighet att komplettera din betfröbeställning inför sådden 2009 med ytterligare en beställning. Beställ frö till en betareal som motsvarar din betkvot vid normalskörd, med en rimlig säkerhetsmarginal.

Sortlistan

Sortlistan har fått fyra nya sorter och några gamla sorter utgår efter denna beställning. På de kommande sidorna beskriver vi sorternas viktigaste egenskaper. Fullständiga försöksresultat hittar du på www.sockerbetor.nu under rubriken Betodling/Betförsök.

Beställning

Beställning görs via vår hemsida www.sockerbetor.nu under Personlig odlarservice. Beställningen startar den 12 januari och avslutas den 26 januari. På hemsidan finns mer information om hur beställningen går till. Skulle någon sort ta slut är det först till kvarn som gäller.

Beställ rätt mängd frö

Beställ frö så att det räcker till en areal som motsvarar din betkvot vid normal skörd (baserat på ditt 5-årsmedeltal). Lägg till en rimlig säkerhetsmarginal, för såtid och väderförhållanden.

Glöm inte att beställa frö för eventuell odling av kontrakterat industrisocker!

Testa din såmaskin!

Inför sådden 2009 kommer ditt betfrö att vara europastandard, 3,75-4,75 mm jämfört med 4,00-5,00 mm tidigare. Testa din såmaskin i god tid inför sådden.

Välkommen med din beställning mellan den 12 och 26 januari 2009!

Sortvalsråd

1. Ta först hänsyn till eventuella jordburna sjukdomar

I riskområden för **Rhizomania** bör tolerant sort (markeras med RZ) väljas, oavsett om smitta hittats på gården eller ej. Eventuell oupptäckt smitta kan annars kosta mycket i skörd.

Vid problem med **Aphanomyces** är *Nexus*, *Plexus*, *Rasta*, *Sapporo* och *Sophia* de sorter som visat sig ha bättre motståndskraft än övriga sorter.

För fält med konstaterade **Nematodproblem**:

- **Julietta** och **Theresa** är nematod toleranta och ger bra skörd även på nematodsmittad mark. Dessa uppförökar nematoder mindre än vanliga sorter och bör väljas där det finns två eller flera ägg per gram jord. Nematodtoleranta sorter ger oftast skördeökningar på *över tio procent* eller mer under dessa förhållanden.
- Sorterna **Plexus**, **Nexus** och **Angus** har viss nematodtolerans, troligtvis beroende på snabb och kraftig rotutveckling under början av växtsäsongen. Dessa bör väljas där det finns mindre än två ägg per gram jord med god vattenhållande förmåga. Ger oftast skördeökningar på *upp till tio procent*. Sorterna uppförökar nematoder lika mycket som vanliga sorter.

2. Prioritera sedan sorter med jämn skörd, snabb uppkomst och jämn plantetablering.

Plantetablering

De senaste åren har uppkomstförhållandena varit bra och alla sorter har gett bra plantantal i försöken. Sorter som kommer upp snabbt ger jämna bestånd med jämnstora betor.

Jämn skörd

Det är viktigt att sockerskörden är både hög och jämn över åren – tabellen visar sorternas relativt för respektive år.

Sockerskörd. Årsvisa relativt mot mätarsorter

	2006	2007	2008
	Sapporo, Opta Kinkston	Opta, Sapporo Zanzibar	Rasta, Jesper Sapporo
Angus	104	103	105
Gunilla	110	112	105
Jenny	109	107	102
Jesper	103	103	97
Julietta	99	97	95
Klaxon	108	106	104
Lucilla	106	109	102
Nexus	108	115	103
Palace	101	97	97
Plexus	106	108	101
Rasta	107	109	103
Sapporo	100	102	99
Sophia	111	111	101
Theresa	107	104	95
Zanzibar	106	101	104

Skördevariationen mellan åren kan delvis förklaras med årsmån och sjukdomstryck.

3. Andra viktiga odlingsegenskaper

Rotform och renhet

En bra rotform innebär en slät beta med grund rotfåra. En sådan beta är lätt att på ett skonsamt sätt få ren från jord, utan att i onödan skada betan. På så sätt får man dels mindre rensförluster i fält, dels mindre sockerförluster i stukan.

Betans växtsätt har stor praktisk betydelse vid upptagningen.

- Lågt växande betor är svåra att ta upp och blasta väl, och får därför lätt dåliga renheter under besvärliga förhållanden, men blir det frost när betorna står kvar i marken är de mindre utsatta.

- Högt växande betor, särskilt de som har liten blast, är å andra sidan mer utsatta om det blir frost när betorna står kvar i marken.

Bladsvampssjukdomar

För att minimera skördeförluster från bladsvampangrepp är det viktigt både att välja sorter med bra motståndskraft, och att behandla mot bladsvamp efter behov.

Ramulariaangreppen har varit små de senaste åren, därför vet vi inte mycket om de nyaste sorternas motståndskraft.

Stocklöpningsresistensen

Stocklöpningstrycket har varit litet de senaste åren, därför vet vi inte mycket om de nyaste sorternas känslighet för stocklöpning.

Sortlista

Angus (NT)/RZ

- Hög stabil sockerskörd
- snabb uppkomst
- bra motståndskraft mot mjöldagg
- viss nematodtolerans

Gunilla

- mycket hög sockerskörd
- lågt växtsätt
- mycket bra motståndskraft mot mjöldagg
- känslig för betrost

Jenny RZ – Ny sort

- mycket hög sockerskörd
- snabb uppkomst

Jesper – Utgående sort

- snabb uppkomst
- hög sockerhalt
- mycket bra rotform
- mjöldaggskänslig
- känslig för ramularia

Julietta NT/RZ

- mycket bra rotform
- lågt växtsätt
- nematodtolerant

Klaxon RZ

- hög skörd
- bra rotform

Lucilla RZ – Ny sort

- mycket hög sockerskörd
- hög sockerhalt
- snabb uppkomst
- mycket mjöldaggskänslig
- lågt växtsätt

Nexus (NT)/RZ – Ny sort

- mycket hög sockerskörd
- hög sockerhalt
- mycket snabb uppkomst
- bra motståndskraft mot mjöldagg
- Aphanomycestolerant
- viss nematodtolerans

Palace – Utgående sort

- hög sockerhalt
- bra rotform

Plexus (NT)/RZ

- hög sockerskörd
- mycket snabb uppkomst
- högt växtsätt – ej sen skörd
- bra motståndskraft mot mjöldagg
- Aphanomycestolerant
- viss nematodtolerans

Rasta RZ

- mycket hög sockerskörd
- hög sockerhalt
- snabb uppkomst
- bra motståndskraft mot mjöldagg
- Aphanomycestolerant

Sapporo – Utgående sort

- stabil sockerskörd
- hög sockerhalt
- snabb uppkomst
- högt växtsätt – ej sen skörd
- bra motståndskraft mot mjöldagg
- känslig för ramularia
- Aphanomycestolerant

Sophia RZ

- mycket hög sockerskörd
- lågt växtsätt
- mycket bra motståndskraft mot mjöldagg
- känslig för ramularia
- Aphanomycestolerant

Theresa NT/RZ – Ny sort

- mycket hög sockerhalt
- låg renhet
- lågt växtsätt
- nematodtolerant

Zanzibar RZ – Utgående sort

- sen uppkomst
- högt växtsätt – ej sen skörd

Försöksresultat 2006-2008

(Totalt 15 försök utförda av SBU, NBR och SLU)

Sort	Plant-antal** 1000-tal/ha	Polsocker Skörd ton/ha	Polsocker Skörd Rel.	Sockerkhalt %	Renhet %
Medel mätare*	95,5	12,8	100	17,6	92,1
Angus	96 +	12,9	101	17,3	91,7
Gunilla	97	13,4	105	17,4	92,1
Jenny	98 +	13,2	103	17,1	92,2
Jesper	96 +	12,6	99	17,7	92,5
Julietta	97	12,0	94	17,0	92,4
Klaxon	97	13,1	102	17,1	92,3
Lucilla	97 +	13,2	103	17,7	92,1
Nexus	98 ++	13,5	106	17,5	92,2
Palace	94	12,2	96	17,5	91,9
Plexus	98 ++	13,1	103	17,0	92,0
Rasta	95	13,2	103	17,5	92,2
Sapporo	95 +	12,5	98	17,5	91,6
Sophia	97	13,3	104	17,4	92,1
Theresa	95	12,6	98	18,1	90,6
Zanzibar	96 -	12,8	100	17,2	91,5
Minsta "säkra" skillnad	1,7	0,4		0,2	0,6

* medel mätare är ett genomsnitt av de tre största sorterna

** ++ = mycket snabb uppkomst + = snabb uppkomst - = långsam uppkomst

Betningar

Insektsbetningar

Gauchobetning (60 g imidakloprid/enhet) finns på alla sorter. Gaucho ger ett långvarigt skydd även mot bladlöss.

Svampbetning

Allt frö betas dessutom med TMTD + Tachigaren, vilket ger ett bra grundskydd mot rotbrandssvampar.

Fröätgång (enheter/hektar)

Antal frön/m	Frö-avstånd (cm)	48 cm radavstånd	50 cm radavstånd
4,5	22	0,94	0,90
5	20	1,04	1,00
5,5	18	1,15	1,10

Fröpriser

Fröpriset varierar mellan sorterna, special-sorter och nyare sorter är generellt dyrare.

Sort	Jan 2009 kr/enhet
Angus	1 949
Gunilla	1 655
Jenny	1 963
Jesper	1 601
Julietta	2 055
Klaxon	1 739
Lucilla	1 835
Nexus	1 985

Sort	Jan 2009 kr/enhet
Palace	1 659
Plexus	1 939
Rasta	1 790
Sapporo	1 585
Sophia	1 825
Theresa	2 235
Zanzibar	1 759

Betfröet betalas genom räntefritt avdrag på höstens betlikvid. Danisco Sugars ansvar för eventuella fel och brister hos betfröet är till högst 90% av frökostnaden.

DANISCO

First you add knowledge..

Danisco Sugar Agricenter / 241 93 Eslöv / Tfn 040-53 70 00 / agricenter.sverige@danisco.com / www.sockerbetor.nu